

A Fővárosi Ítéltábla pártfogó ügyvéd (fél címe 1) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, dr. Csikós Csaba ügyvéd (fél címe 2) által képviselt II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű, III.rendű felperes neve III. rendű és dr. Csikós Csaba ügyvéd (fél címe 3) által képviselt IV.rendű felperes neve (IV.rendű felperes címe) IV. rendű, valamint V.rendű felperes neve (V.rendű felperes címe) V. rendű felpereseknek - a dr. Sindler György ügyvéd (fél címe 5) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű, a dr. Kocsis Tamás ügyvéd (fél címe 4) által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) útján eljáró II.rendű alperes neve II. rendű, a dr. Lipóti Zoltán jogtanácsos által képviselt III.rendű alperes neve (III.rendű alperes címe) III. rendű, valamint korábban a dr. Horuczi Szilvia jogtanácsos, majd dr. Csőke Rita jogtanácsos által képviselt IV.rendű alperes neve (IV.rendű alperes címe) IV. rendű alperesek ellen tulajdonjog megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. április 23. napján kelt, 24.P.25.467/2006/11. számú ítélete ellen a III. rendű felperes jogutódjaként az I-II. és a IV-V. rendű felperesek részéről 16. sorszám alatt előterjesztett, a II. és a IV-V. rendű felperesek által Pf/25. sorszám alatt módosított fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Egyetemlegesen kötelezi az I-II. és a IV-V. rendű felpereseket, hogy - 15 napon belül -fizessenek meg az I-II. rendű alpereseknek személyenként 150.000 (Egyszázötvenezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

Megállapítja, hogy dr. Dobos Anita Kornélia pártfogó ügyvéd (...) ügyvédi díját teljes egészében az I. rendű felperes viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A ... helyrajzi számú ingatlanokat ... Községi Tanácsa a 10/58/1957. számú határozatával visszavonta az akkori tulajdonostól, az ...től, és visszaigénylés címén visszajutatta azokat a korábbi tulajdonosoknak, a III. rendű felperesnek és a

férjének. Ezt a határozatot a ...i Járási Tanács VB Mezőgazdasági Osztálya 1957. július 19-én kelt határozatával hatályon kívül helyezte, és az ingatlanokat a Magyar Állam (II. rendű alperes) tulajdonába adta vissza. Jelenleg az ingatlanok három belterületi ingatlannak a részét képezik. A közterület megjelölésű 71/4 helyrajzi számú 6984 m² nagyságú ingatlan az I. rendű alperes tulajdonában áll. A művelésből kivett „vízállás” megjelölésű 77/6 helyrajzi számú 7322 m² nagyságú ingatlan eredeti felvétel jogcímén a II. rendű alperes tulajdonaként van nyilvántartva, kezelője a III. rendű alperes. Az üdülő épület és udvar megjelölésű 79/3 helyrajzi számú ingatlannak ugyancsak a II. rendű alperes a tulajdonosa, kezelőjeként pedig a IV. rendű alperest tüntették fel.

Az I-V. rendű felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a ... helyrajzi számú (perbeli) ingatlanok tulajdonjoga őket illeti meg. Álláspontjuk szerint az állami tulajdonba vételt elrendelő határozat jogsértő voltára figyelemmel a tulajdonszerzést érvénytelennek kell tekinteni, és vissza kell állítani az eredeti állapotot.

Az I-IV. rendű alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

A II. rendű alperes a 15/1993. (III. 12.) AB határozatra hivatkozással kifejtette, miszerint az elmúlt rendszerben igazságtalanul végrehajtott államosítás nem alapozza meg a felperesek tulajdoni igényét. Ennélfogva a kifogásolt államigazgatási eljárás esetleges hibája miatt nincs helye az eredeti állapot helyreállításának.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, és kötelezte az I-V. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül, egyetemlegesen fizessenek meg az I-II. rendű alpereseknek személyenként 300.000 forint plusz áfa összegű, míg a III. rendű alperesnek 110.514 forint perköltséget.

Döntésének jogi indokolása szerint többször felhívta a felpereseket a kereset ténybeli és jogi alapjának az előadására. A felperesek azonban a felhívásnak nem tettek eleget, ezért a Pp. 141. § (6) bekezdése alkalmazásával elutasította a keresetet. Kifejtette, hogy a per tárgyalásának a felfüggesztése nem volt indokolt, mivel nem állapítható meg, hogy az államosítás elrendelése tárgyában hozott határozat felülvizsgálata iránt a felperesek által kezdeményezendő közigazgatási eljárás a pernek olyan előkérdése lenne, amely hatással van az érdemi döntésre.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-V. rendű felperesek jelentettek be fellebbezést. Az I-II. és a IV-V. rendű felperesek fellebbezése jogerős végzéssel elutasításra került. A fellebbezési eljárás során elhunyt III. rendű felperes fellebbezését jogutódként eljárva az I-II. és a IV-V. rendű felperesek érvényesítették.

Az I. rendű felperes - a III. rendű felperes által előterjesztett fellebbezéssel egyezően - elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését, és a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 157. § a) pontja alapján a per

megszüntetését kérte. Álláspontja szerint a hiányos keresetlevél alapján nem lett volna helye az idézés kibocsátásának és érdemi határozat hozatalának. Ezenfelül az elsőfokú bíróság súlyosan megsértette az eljárási szabályokat, amikor nem alakszerű határozattal döntött a felfüggesztésre irányuló kérelem elutasításáról. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezése mellett a tárgyalás felfüggesztését kérte. Harmadlagosan a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján nagyterjedelmű bizonyítás szükségessége folytán kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését. A fellebbezési tárgyaláson csatlakozott a II. és a IV-V. rendű alperesek fellebbezéséhez.

A II., IV-V. rendű felperesek elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a kereset teljesítését kérték. Másodlagos kérelmük az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére irányult. Vélekedésük szerint az elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta a Pp. 146. § (6) bekezdését, mivel a keresetlevél tartalmazza tulajdoni követelésük ténybeli és jogi alapját. Harmadlagos fellebbezési kérelmük az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére és a per megszüntetésére irányult.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a III. rendű felperes fellebbezése nem tartalmazott az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatására irányuló kérelmet, ezért a II. és a IV-V. rendű felperesek részéről a fellebbezési kérelem módosítása a fellebbezés meg nem engedett kiterjesztésének minősül.

A II. rendű alperes ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztet elő.

A IV. rendű alperes a Pp. 61. § (3) bekezdése alapján kérte a perből való elbocsátását arra hivatkozással, hogy 2013. november 19. napján megszűnt a balatonfüredi 79/3 helyrajzi számú ingatlanra kiterjedő vagyonkezelői joga.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében felülbírálta [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az I-II. rendű és a IV-V. rendű felperesek fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges terjedelemben felderítette a tényállást, arra alapított érdemi döntésével a Fővárosi Ítéltábla egyetértett, de annak jogi indokolását nem osztotta, ezért az utóbbit a következők szerint módosította.

A Pp. 253. § (1) bekezdése értelmében a Fővárosi Ítéltábla az érdemi felülbírálatot megelőzően először azt vizsgálta, hogy van-e ok az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére. A felperesek erre okot adó eljárási szabálysértésként

arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság nem alakszerű határozattal döntött a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmük elutasításáról. A Pp. 222. § (1) bekezdése értelmében azonban csak a fellebbezéssel támadható végzéseket kell alakszerű határozatba foglalni, mivel a bíróság csak ezeket a végzéseket köteles megindokolni. A Pp. 155. § (3) bekezdése kizárólag a felfüggesztést elrendelő bírósági határozat ellen nyújt fellebbezési lehetőséget, vagyis az elsőfokú bíróság nem sértette meg az eljárási szabályokat, amikor nem alakszerű végzéssel határozott a tárgyalás felfüggesztésére irányuló felperesi kérelem elutasításáról.

Itt jegyzi meg a Fővárosi Ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, miszerint nem indokolt a tárgyalás felfüggesztése. Erre a felperesek álláspontja szerint azért lett volna szükség, hogy lehetőségük legyen az ingatlanok állami tulajdonba vételét elrendelő államigazgatási határozat törvényességi felülvizsgálatának a kezdeményezésére. Ez a felülvizsgálat azonban már megtörtént, hiszen a Budai Központi Kerületi Bíróság 11.P.22.913/1991/7-I. számú - a felperesek által csatolt - ítéletéből kitűnően a felperesek abban a perben már kérték a Magyar Állam javára történő tulajdonszerzés tárgyában hozott államigazgatási határozat érvénytelenségének a megállapítását. A keresetet a bíróság elutasította, és ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az eltelt időre figyelemmel az államosítást elrendelő államigazgatási határozatok bíróság előtti megtámadására már nincsen lehetőség.

Az tény, hogy az elsőfokú bíróság nem járt el következetesen, amikor nem alkalmazta a Pp. 157. § a) pontját, és az idézés kibocsátását követően nem a per megszüntetéséről határozott, holott álláspontja szerint a keresetlevél nem tartalmazta a kereseti követelés ténybeli és jogi alapját. A keresetlevélnek ezek a hiányosságai azonban az érdemi határozat meghozatala után már nem vehetőek figyelembe, a fellebbezési eljárás keretében a keresetlevél hiányosságait a felperesek hátrányára kell értékelni a döntés meghozatala során. Adott esetben azonban a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - a keresetlevél alkalmas volt az elbírálásra, az ott előadottak alapján nem volt akadálya a jogvita érdemi eldöntésének. Ehhez további bizonyításra sem volt szükség, hiszen nem voltak bizonyításra szoruló vitás tények, mivel jogkérdésben kellett dönten.

A kifejtettek szerint a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdéseinek az alkalmazására és az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére nem volt ok, ezért a Fővárosi Ítéltábla az ügy érdemében hozta meg döntését.

Az I. rendű alperes álláspontja szerint a jogutódként eljáró II. és IV-V. rendű felperesek nem módosíthatták volna a jogelődjük által előterjesztett fellebbezést olyan módon, hogy elsődlegesen az elsőfokú bíróság az ítéletének a megváltoztatását kérjék, hiszen jogelődjük nem ezt, hanem az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül a helyezését kérte. Ezt az érvelést azonban nem áll összhangban az eljárási szabályokkal. A hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelem folytán a III. rendű felperes fellebbezése az elsőfokú bíróság

ítéletének az egészét érintette, így annak - a már kifejtettek szerint - a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése. Az elsőfokú bíróság ítéletének az egészét érintő fellebbezés módosításának nincsen akadálya, a Pp. fellebbezést szabályozó harmadik részének a XII. fejezete nem tartalmaz olyan törvényi rendelkezést, amely meggátolná, hogy a fellebbező fél a hatályon kívül helyezés mellett a sérelmezett határozat megváltoztatását is kérje.

A fellebbezés előzőekben megjelölt tartalmú módosítása azért sem kifogásolható, mert a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt főszabály szerint a fellebbezésben azt kell előadni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. Ebből kiindulva a Fővárosi Ítéltábla hívta fel a III. rendű alperes jogutódjaként eljáró I-II. és IV-V. rendű felpereseket, hogy a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő határozott fellebbezést terjesszenek elő [7.Pf.20.933/2009/15-I., II. számú végzések]. Ennek a felhívásnak tettek eleget a II. és a IV-V. rendű felperesek a módosított fellebbezés előterjesztésével.

Az I-V. rendű felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a perbeli ingatlanok tulajdonjoga őket illeti meg. Ez a kereseti kérelem valóban hiányos, mivel nem jelölték meg a tulajdoni arányokat, azt, hogy - személyekre lebontva - az egyes felpereseket milyen mértékű tulajdoni hányad illeti meg. A tulajdoni hányadok megoszlására azonban az anyagi jogszabályok eligazítást adnak, mivel a jogvita elbírálására irányadó 1959. évi IV. törvény - régi Ptk. - 139. § (2) bekezdése szerint kétség esetén a tulajdonostársak tulajdoni hányada egyenlő.

A kereseti kérelem - előzőekben megjelölt tartalmára figyelemmel - az elsőfokú bíróságnak először azt kellett volna vizsgálnia, hogy fennállnak-e a megállapítási kereset előterjesztésének a törvényi feltételei. A Pp. 123. §-a szerint megállapításra irányuló kereseti kérelemnek két konjunktív feltétel együttes teljesülése esetén akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet. Az I-V. rendű felperesek azonban nem voltak elzárva attól, hogy tulajdonjoguknak ne csupán a megállapítását kérik, hanem tulajdonjoguk ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésének a tűrése iránt indítsanak keresetet az I-IV. rendű alperesek ellen, mely esetben a tulajdonjog megállapítása csupán jogalapot szolgáltat a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéséhez, vagyis a kért megállapítás az ítélet indokolási részébe tartozik, míg az ítélet rendelkező részében az alpereseknek a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése tűréséről kell határozni. Ezek szerint nem volt akadálya a tulajdonjog bejegyzésére irányuló teljesítési kereset érvényesítésének.

Az I-V. rendű felperesek a megállapítási kereset másik konjunktív feltételének a fennállását sem igazolták, mivel nem jelöltek meg olyan jogvédelmi szükségletet, amely okot szolgáltatna a megállapítási kereset érvényesítésére. A megállapítási kereset törvényi feltételeinek a hiánya önmagában is a kereset érdemi elutasítását indokolja.

Ettől függetlenül a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a keresetnek nem áll fenn az anyagi jogi jogalapja sem. Az I-V. rendű felperesek maguk sem jelölték meg azt a jogszabályt, amely megalapozná tulajdonjogi követelésüket. Erre a (vissza)államosítást elrendelő államigazgatási határozat - felperesek által vélt - jogszabálysértő volta nem ad alapot, mivel az államigazgatási jogkörben okozott károk jogkövetkezményei között nem található meg az eredeti állapot helyreállítása. A Ptk. 237. § (1) bekezdésének az alkalmazására, és az eredeti állapot helyreállítására érvénytelen szerződés esetén van lehetőség. Adott esetben azonban nem került sor szerződéskötésre, hanem az eljárásra illetékes államigazgatási hatóság a közhatalom gyakorlása útján rendelte el az ingatlanok állami tulajdonba vételét. Ez azt jelenti, hogy az államigazgatási határozat esetleges jogszabálysértő volta esetén sem alkalmazhatóak a szerződés érvénytelenségének a jogkövetkezményei.

Magyarországon az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlását az 1991. évi XXV. törvény (Kpt.) rendezte, amely az államosított ingatlanok tekintetében nem az eredeti tulajdoni állapot helyreállításáról, hanem a károsultak vagyoni kárpótlásáról rendelkezett. A Kpt. 1. § (3) bekezdése szerint a kárpótlásra alapot adó jogszabályok közé tartozik az - a törvény mellékletében megjelölt - 1957. évi 10. törvényerejű rendelet is, amely alapján az I-II. és a IV-V. rendű felperesek szülei tulajdonában álló ingatlanok vissza kerültek a II. rendű alperes tulajdonába. Ebből következően az I-II. és a IV-V. rendű felperesek legfeljebb kárpótlási igénnyel léphettek volna fel, de nem illeti meg őket az államosított ingatlanok tulajdonjoga.

Mindezekre figyelemmel - az indokolás módosítása mellett - a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében az eredménytelenül fellebbező I-II. és IV-V. rendű felpereseket terhelik a fellebbezési eljárási költségek, köztük az általuk már lerótt fellebbezési eljárási illeték, melyen felül kötelesek megtéríteni az I-II. rendű alperesek részére a jogi képviseletük ellátásával felmerült fellebbezési eljárási költségeiket. Ennek összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja és 5., 6. §-ai alapján a tényleges ügyvédi tevékenység arányában mérlegeléssel állapította meg, amelyhez a 4/A. § (1) bekezdése szerint hozzáadódik az áfa. A III. és a IV. rendű alpereseknek a fellebbezési eljárással kapcsolatban költségük nem merült fel, ezért arról határozni nem kellett.

A Pp. 87. § (2) bekezdése értelmében a Fővárosi Ítéltábla a pártfogó ügyvédi díj összegének a meghatározása nélkül csupán azt állapította meg, hogy annak viselésére az I. rendű felperes köteles.

Budapest, 2014. április 2.

Dr. Sághy Mária s. k.
a tanács elnöke

Dr. Csordás Csilla s. k.
előadó bíró

Dr. Kincses Attila s. k.
bíró